

Asia: VN/19527/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi henkilöön liittyvää irtisanomisperustetta koskevan lainsäädännön muuttamisesta (työsopimuslain ja merityösopimuslain muuttaminen)

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleistä lausuttavaa esitysluonnoksesta

Akavan sairaanhoitajat ja TAJA vastustaa henkilöön liittyvää irtisanomisperustetta koskevan lainsäädännön muuttamista ja yhtyy palkansaajakeskusjärjestöjen 18.2.2025 jättämään eriävään mielipiteeseen asiassa.

- Ehdotetut muutokset heikentävät merkittävästi työntekijän asemaa ja työsuhdeturvaa ilman tasapainottavia toimia.
- Lakimuutokset vaikuttavat kaikkiin työsuhteisiin palkansaajiin.
- Lakimuutosten vaikutukset työllisyyteen ja talouteen ovat vähäisiä.
- Kansainvälisiä velvoitteita on käsitelty ehdotuksessa hyvin suppeasti.
- Varoituksenantovelvollisuutta on selkiytettävä.
- Työsopimuslain irtisanomisperusteita koskevien säännösten muutoksia on arvioitava perustuslain 18 §:n 3 momentin säännöksen kannalta.
- Ehdotetut muutokset aiheuttavat pitkään kestävästä oikeudellisesta epävarmuudesta tilan ja ne lisäävät riitoja ja tuomioistuinkäsittelyitä.

Työryhmän toimeksiannosta poiketen, työryhmätyöskentelyn edetessä työryhmässä käsiteltäviä lainsäädäntökysymyksiä laajennettiin. Irtisanomiskynnyksen madaltamiselle ja muille irtisanomismenettelyyn tehtäville heikennyksille ei ole ollut työryhmässä yksimielisyyttä.

Esityt muutokset työntekijöiden työsuhdeturvaan ovat kokonaisuudessaan merkittäviä. Ne heikentävät merkittävästi työntekijän asemaa ja työsuhdeturvaa ilman tasapainottavia toimia. Henkilöön liittyvän irtisanomisperusteen madaltamisen lisäksi etenkin varoituksenantovelvollisuuden olennainen lieventäminen sekä muun työn tarjoamisvelvollisuuden kaventaminen irtisanomisen välttämiseksi heikentävät merkittäväällä tavalla työntekijöiden työsuhdeturvaa ja vaikuttavat työsopimussuhteen tasapainoon sopimusosapuolten välillä.

2. Asiallisen syyn vaatimus ja sen täsmentäminen (luonnoksen 7 luvun 2 §:n 1 momentti)

Akavan sairaanhoitajat ja TAJA vastustaa ehdotettuja muutoksia eli työsopimuslain 7 luvun 1 §:n kumoamista sekä 7 luvun 2 §:n 1 momenttiin tehtäviä muutoksia. Esitetyt muutokset aiheuttavat oikeudellista epävarmuutta ja lisäävät irtisanomissuojasääntelyn ennalta-arvaamattomuutta. Tukea tulkintaan ei saada enää aikaisemmasta oikeuskäytännöstä, koska se menettää lakimuutosten myötä merkitystään.

Akavan sairaanhoitajat ja TAJA pitää erittäin tärkeänä, että irtisanomiskynnystä ei madalleta tilanteissa, joissa työntekijän työkyky on alentunut sairauden, vamman tai tapaturman takia tai, kun työntekijä irtisanotaan taloudellisin ja tuotannollisin irtisanomisperustein.

3. Kokonaisarvioinnin perusteet (luonnoksen 7 luvun 2 §:n 2 momentti)

Akavan sairaanhoitajat ja TAJA vastustaa henkilöön liittyvää irtisanomisperustetta koskevan lainsäädännön muuttamista ja yhtyy palkansaajakeskusjärjestöjen 18.2.2025 jättämään eriävään mielipiteeseen asiassa.

Akavan sairaanhoitajat ja TAJA pitää erittäin tärkeänä, että henkilöperusteisen irtisanomisperusteen kokonaisarviointia sovelletaan jatkossakin niin, että irtisanomisperustetta arvioitaessa otetaan huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat. Kyse on työntekijän lain tai sopimuksen vastaisen teon ja siihen liittyvien seikkojen, teon olosuhteiden ja vaikutusten arvioimisesta. Kokonaisarviolla on merkitystä työntekijän työsuhdeturvan ja työsuhteen heikomman osapuolen suojan toteutumisen kannalta.

4. Uudelleensijoitusvelvollisuutta koskeva muutos (luonnoksen 7 luvun 2 §:n 3 momentti)

Akavan sairaanhoitajat ja TAJA vastustaa henkilöön liittyvää irtisanomisperustetta koskevan lainsäädännön muuttamista ja yhtyy palkansaajakeskusjärjestöjen 18.2.2025 jättämään eriävään mielipiteeseen asiassa.

5. Varoittamista koskevat muutokset (luonnoksen 7 luvun 2 b §)

Akavan sairaanhoitajat ja TAJA vastustaa henkilöön liittyvää irtisanomisperustetta koskevan lainsäädännön muuttamista ja yhtyy palkansaajakeskusjärjestöjen 18.2.2025 jättämään eriävään mielipiteeseen asiassa.

Varoituskäytäntö on kiinteä ja oleellinen osa työnantajan työnjohto- ja valvontavelvoitteita. Työsuhteen irtisanomista koskeva oikeuskäytäntö kuitenkin osoittaa, että varoituksen antamiseen

liittyy paljon ongelmia. Irtisanomiset todetaan usein laittomiksi sen vuoksi, että työnantaja ei ole varoittanut työntekijää tämän rikkomuksesta tai sitten

Ehdotetut muutokset eivät korjaa varoituksenantovelvollisuuteen liittyviä epäkohtia, vaan laajentavat varoituksen antamatta jättämisen mahdollisuutta nykyisestä.

6. Merityösopimuslain muuttaminen

-

7. Muut huomiot

Akavan sairaanhoitajat ja TAJA vastustaa henkilöön liittyvää irtisanomisperustetta koskevan lainsäädännön muuttamista ja yhtyy palkansaajakeskusjärjestöjen 18.2.2025 jättämään eriävään mielipiteeseen asiassa.

Junno Anna-Kukka
Akavan sairaanhoitajat ja Taja ry